

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 480

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

datum: 31 maart 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Energie-efficiëntiefonds voor kmo's - Aanwending

In 2017 werd het energie-efficiëntiefonds voor kmo's geoperationaliseerd.

Op de website van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) lezen we het volgende: "PMV zal de komende vijf jaar 20 miljoen euro investeren in zogenaamde ESCO-bedrijven (Energy Service Companies). Deze nemen de investeringen in energie-efficiëntie over van andere bedrijven die dergelijke investeringen niet kunnen doen. In totaal zal er tegen 2022 zo'n 100 miljoen euro beschikbaar gesteld worden door bijkomende financiering van banken en privébedrijven. Daarbij zal specifiek aandacht worden besteed aan het stimuleren van investeringen bij kmo's."

In ruil moeten kmo's, weliswaar tijdelijk, een deel van hun besparing doorstorten aan het ESCO-bedrijf.

Aanvragen komen van ontwikkelaars van ESCO's die op hun beurt een aantal projecten willen realiseren.

1. Hoeveel kmo's hebben een aanvraag gedaan bij het energie-efficiëntiefonds in 2019? Met andere woorden: hoeveel ESCO-bedrijven dienden een aanvraag in?

Graag het totale aantal en een opdeling naar:

- a) de aard van het project, de ESCO of het ESCO-fonds waarin geïnvesteerd zal worden;
- b) de acties ter bevordering van de energie-efficiëntie;
- c) indien mogelijk, de te schatten energiebesparing;
- d) het bedrag van investering dat werd aangevraagd.

2. Hoeveel van de aanvragen werden in 2019 goedgekeurd?

Graag het totale aantal en een opdeling naar:

- a) de aard van het project, de ESCO of het ESCO-fonds waarin geïnvesteerd zal worden;
- b) de acties ter bevordering van de energie-efficiëntie;
- c) indien mogelijk, de te schatten energiebesparing;
- d) het bedrag van investering dat werd goedgekeurd.

3. Hoeveel aanvragen werden niet goedgekeurd in 2019?

Graag het totale aantal en een opdeling naar:

- a) de aard van het project, de ESCO of het ESCO-fonds waarin geïnvesteerd zal worden;
- b) de acties ter bevordering van de energie-efficiëntie;
- c) indien mogelijk, de te schatten energiebesparing;
- d) het bedrag van investering dat niet werd aanvaard.

- 4. Wat zijn de drie belangrijkste redenen waarom een dossier niet werd goedgekeurd?
- 5. Naast elke euro die PMV investeert, dient er minstens 1 euro aan private middelen ingebracht te worden.

Wat is de totale investering door PMV in 2019? Welke hefboom heeft dat gegeven aan private middelen in 2019?

- 6. In zijn antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 344 van 18 maart 2019 verklaarde toenmalig minister Muyters: "Het investeringsteam van PMV werkt momenteel op 5 potentiële samenwerkingen met ESCO-bedrijven. In deze transacties wordt momenteel gewerkt aan de due diligence en mogelijke structurering. De verwachting is dat dit leidt tot circa 2,5 miljoen aan investeringstoezeggingen in 2019."

Wat is dienaangaande de stand van zaken?

- 7. Wat is de raming voor 2020 inzake het investeren in energie-efficiëntie van kmo's via dit fonds?
- 8. Hoe evalueert de minister de aanwending van het energie-efficiëntiefonds op dit moment? Waar zou bijgestuurd kunnen worden?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 480 van 31 maart 2020

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

1. De opzet van het fonds is te investeren in Energy Service Companies (ESCO's). De aanvragen komen in de eerste plaats dus van de ontwikkelaars van ESCO's die op hun beurt een groot aantal projecten willen realiseren. Het investeringsteam van ParticipatieMaatschappij Vlaanderen NV (PMV) heeft in de loop van 2019 op 5 concrete, potentiële samenwerkingen met ESCO-bedrijven gewerkt.

a) De aard van de ESCO-bedrijven en de projecten zijn divers:

1. ESCO-bedrijven die zich richten op relatief grote pakketten van energie-efficiëntie investeringen in gebouwen. De doelgroepen van deze ESCO-bedrijven hebben bijgevolg als voornaamste kenmerken: uitbaters/eigenaars van gebouwen die een hoge energiefactuur dragen, een voldoende groot patrimonium aan (oudere) gebouwen onder beheer hebben, lange termijnambities hebben met het gebouw. Voorbeelden zijn uitbaters van woonzorgcentra, ziekenhuizen, kantoorgebouwen, enz.
2. ESCO-bedrijven die zich richten op energie-efficiëntie investeringen bij bedrijven. Naast energie-efficiëntie investeringen in de gebouwen zelf, richten deze ESCO-bedrijven zich ook op de productieprocessen van deze bedrijven (bv. voorziening van perslucht, stoom, elektriciteit, enz. voor de productieprocessen).

Een aantal van deze ESCO-bedrijven zijn spelers die intussen belangrijke referenties hebben opgebouwd (mede dankzij de financiering van PMV, de private partners en banken) en toonaangevend zijn in de sector. Deze ESCO-bedrijven hebben voornamelijk nood aan verdere financiering van de pipeline aan projecten.

Andere ESCO-bedrijven zijn startende ondernemingen die wel ervaring hebben in het leveren van diensten of producten in de energiesector (zoals installateurs, technische adviseurs, studiebureaus, enz.), maar in de nabije toekomst als ESCO-bedrijf willen doorgroeien. Een aantal van deze bedrijven heeft in de eerste plaats nood aan een relatief beperkte bedrijfsfinanciering om de eigen producten, systemen, enz. verder te ontwikkelen. Deze bedrijfsfinanciering kan er vervolgens mee voor zorgen dat deze bedrijven een concrete pipeline van projecten kunnen opbouwen en realiseren, gesteund door de verdere financiering van deze projecten door PMV, de private partners, aangevuld met bankfinanciering.

Enkele van deze ESCO-bedrijven hebben als specifieke doelgroep KMO's. De meeste ESCO-bedrijven richten zich, voornamelijk omwille van risicospreiding, tot een mix van bedrijven - gaande van de kleine KMO's tot grotere spelers - en (lokale) overheden.

- b) De aard van de acties ter bevordering van de energie-efficiëntie zijn divers, bijvoorbeeld:

1. Isolatie van muren, daken, leidingen;
2. Stookplaatsrenovaties;
3. Installatie van PV-panelen;
4. Optimalisatie van ventilatie, pompen, enz.;
5. Verlichtingsinstallaties (relighting);
6. Warmtepompen;
7. Luchtgroepen;
8. Installaties voor warmterecuperatie;
9. Warmtekrachtkoppeling (WKK);
10. Kleinschalige houtverbrandingsinstallaties;
11. Windenergie.

c) De inschatting van verwachte energiebesparingen is voor de meeste energiebesparende technieken – op enkele na, zoals relighting - een vrij complexe en zeer project specifieke materie. Vaak zijn de uiteindelijke vooropgestelde besparingen bovendien het resultaat van een onderhandelingstraject tussen het ESCO-bedrijf en de klant, afhankelijk van onder meer de voorkeuren m.b.t. de contractduur, terugverdiëntijden, het gewenste ambitieniveau, enz. Met andere woorden, op het moment van de investeringsaanvraag of de uitwerking van het kader kan de energiebesparing nog niet gekwantificeerd worden.

d) Ongeveer 5 miljoen euro.

2. Er zijn in 2019 geen nieuwe investeringskaders met ESCO-bedrijven afgerond.

Binnen de reeds bestaande investeringskaders zijn in 2019 wel meerdere clusters van energiebesparingsprojecten gerealiseerd (zie verderop in antwoord op vraag 5).

3-4. Er is een aanvraag geweest waarbij het investeringsteam besloten heeft om niet te investeren, omdat er geen overeenstemming kon gevonden worden met het ESCO-bedrijf over de structurering. Daarnaast zijn er twee aanvragen geweest waarbij het investeringsteam besloten heeft om ze buiten het energie-efficiëntiefonds verder te behandelen, aangezien de focus hoofdzakelijk op hernieuwbare energieproductie en te weinig op energie-efficiënte lag. Ten slotte zijn er twee dossiers waarbij de gesprekken met het ESCO-bedrijf nog lopen.

5. Het investeringsteam van PMV heeft in de loop van 2017 en 2018 met twee ESCO-ontwikkelaars investeringskaders afgerond, goed voor een totale investering van ongeveer 4,5 miljoen euro. Deze investeringskaders zullen leiden tot meerdere clusters van projecten die dan per cluster in een ESCO worden ondergebracht.

In 2018 en 2019 zijn binnen één van deze investeringskaders intussen 4 clusters van samen een 100-tal projecten, ondergebracht in 4 ESCO's, volledig gebouwd en operationeel of in aanbouw – waarbij PMV tot nu toe ongeveer 3 miljoen euro (waarvan 210.000 euro in het ESCO-bedrijf zelf) heeft geïnvesteerd en 13 miljoen euro aan bijkomende private middelen (incl. bankfinanciering) werden aangetrokken. Daarnaast realiseerde het ESCO-bedrijf tot nu toe (mede dankzij een beperkte investering van PMV van ongeveer 210.000 euro in het ESCO-bedrijf zelf) nog 11 miljoen euro aan bijkomende energie-efficiëntie projecten waar geen nood aan bijkomende financiering door PMV was.

Het andere investeringskader betreft een investeringscommitment van 425.000 euro, waarvan reeds 173.275 euro geïnvesteerd is in een onderneming die wil doorgroeien tot ESCO-bedrijf. Deze bedrijfsfinanciering kan er mee voor zorgen dat dit bedrijf een concrete pipeline van projecten kan opbouwen en realiseren, gesteund door de verdere financiering van deze projecten door PMV, de private partners, aangevuld met

bankfinanciering. In 2019 heeft dit bedrijf voor in totaal 5,2 miljoen euro aan projecten gerealiseerd, waarvan het overgrote deel van deze projecten door de eindklant zelf aangekocht en gefinancierd werd.

Als we dit allemaal optellen komen we aan een totale waarde van +/- 32,2 miljoen euro aan projecten die gerealiseerd zijn met tussenkomst van 3,2 miljoen euro van PMV, goed voor een hefboom van meer dan 10 op de door PMV geïnvesteerde middelen.

6. Zie bovenstaande antwoorden op vragen 2, 3 en 4.
7. Het investeringsteam van PMV werkt momenteel verder op 2 potentiële samenwerkingen met ESCO-bedrijven. In deze transacties wordt momenteel gewerkt aan de due diligence en mogelijke structurering. De verwachting is dat dit tot circa 3 miljoen aan investeringstoezeggingen kan leiden in 2020.
8. De ESCO-markt is een markt in de opstartfase. Het aantal full scope ESCO-bedrijven dat erin slaagt om referenties op te bouwen en concrete energiebesparingsprojecten te realiseren, groeit, maar is tot op heden beperkt tot enkele startups en enkele bedrijven gelinkt aan grote energieleveranciers.

Analyses uit het verleden suggereren dat een gebrek aan ontwikkeling van de vraagzijde (het identificeren, ontwikkelen en effectief contracteren van goede) één van de grootste uitdagingen is voor de ESCO-markt in Vlaanderen. Het ontwikkelen en effectief contracteren van goede en voldoende rendabele energiebesparingsprojecten bij klanten is een vrij complexe en vaak zeer projectspecifieke materie, die bovendien het resultaat is van een vrij lang onderhandelingstraject tussen het ESCO-bedrijf en de klant, en afhankelijk van onder meer de grootte van het potentieel aan energiebesparingen, de voorkeuren m.b.t. de contractduur, terugverdiëntijden, het gewenste ambitieniveau, enz.

Een eerste analyse van het "ESCO-fonds" lijkt dit ook te bevestigen. Het is daarom de rol van PMV om steeds meer goede initiatieven van ESCO-bedrijven te kunnen ondersteunen zodat de ESCO-bedrijven voldoende projecten aan de vraagzijde kunnen ontwikkelen en vervolgens realiseren.

Met betrekking tot de financiering lijkt op basis van een eerste analyse dat er voor energie-efficiëntie projecten vandaag iets makkelijker bankfinanciering kan gevonden worden dan bij de start van het fonds. Naast deze bankfinanciering blijven investeringen met kapitaal en/of achtergestelde leningen echter doorgaans noodzakelijk. Het aantal private partijen met voldoende appetijt om hierin mee te investeren, blijft echter beperkt, onder meer gezien de uitdagende risico-rendementsverhouding in de ESCO- markt.

Tot slot kunnen we verwachten dat er een bijkomende dynamiek naar energieverbeteringsmaatregelen zal ontstaan door de geplande verbreding van het instrument van de energiebeleidsovereenkomsten en verder beleid inzake mini-EBO's. Hiervoor verwijs ik naar mijn collega energieminister Demir.